

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden, September 27-dik napján, 1814-dik esztendőben.

N o r v é g i a.

A' *Kristianiában* kiütött népzendülésre nézve ilyen napi parantsolatot adott-ki a' Svétziai Koronaörökös *Udevallában* Aug. 29-dik napján: —

„A' Svétziai és Norvégiai armádák között kötött fegyvernyugvást illető egygyezésnek ereje szerént tsak négy Norvégiai reguláris Regementeknek lehet fegyverben maradni. Ezek közzé tartozott az *Aggerhuus* nevet viselő Regement is, melyből 400 emberek a' magok seregeket oda hagyták, 300 emberek honnyokba széllyel oszlottak, más 500-zak pedig, két másodrangú tiszteknek vezérlése alatt a' *Svétziai* armadához által jöttek. Ő Korona örökös Hertzegsége ezek között pénzt osztatván-ki, ezeknek is megengedte, hogy hozzájukba mehessenek.

„A' mellett a' minden rendű lakozok között azon egygyezés által okoztatott megelegetés mellett is, a' melly egygye-
sést úgy lehetett tartani, mint annak a' szoros összetsatoltatásnak elő postáját, a' melly által a' *Skandináviai* fél sziget' boldogságának és nyugodalmanak meg kell fundáltatni, tsak ugyan véghez tudták azt vinni némelly személyek, a' kik a' *Jakobinus principiumokat* (hiszemgyökereket) tartják, hogy *Kristiániában* néptámadási mozgások gerjedjenek. A' porseregnek

egy legalatsonyabb csoportja Aug. 29-dikén a' *Princz Keresztély* leg megbizottabb barátjának *Generális Haxhausennek* házat megtámadta, és midőn őtet magát abban meg nem találta volna, a' maga mérget az ő házi butorai és ablakai ellen öntötte-ki, mindent diribdarabra tördelt. Onnét a' *Generális'* falusi házára ment réa a' sokaság, a' hol a' *Generális* éppen jelen lévén tsak annak köszönheti megmenekedését, hogy egy *Norvégiai* lovas csapat elég hamar megjelent segítségére. —

A' *Koronaörökös* ezen rendetlenségekről tudósítatván, mellyek egyéb történetekkel egygyütt azt mutatják, hogy a' *Norvégiai* Országlószék a' maga tekintet eivesztette, kérdést tétetett a' *Norvégiai* Státustanátsnál, az eránt, hogy gondólja-e hogy elég tekintettel bír arra, hogy *Kristiániában* a' közönséges tsendességet fenn-tartathassa, a' melly ha így nem volna, ő *Királyi* Hertzegsége kéntelennek szemlé-
né a' legnagyobb bánkodással lenni magát arra, hogy seregeinek a' fegyvernyug-
vásban meghatározatott linéán való túl me-
netelre parantsolatot adjon, olly véggel, hogy a' békességes lakozokat a' fő város-
ban védelmezzék. Ő K. Hertzegsége re-
ménli, hogy ez a' nyilatkoztatás azoknak a' nyughatatlan fejeknek zabolán való tar-
tatásokra elégséges leszen, a' kik ezen

északi vidékekre a' fejetlenséget behozni szeretnék. „

A' *Hamburgi* újságban egy Svétziai hosszú *Bülletin* jött-ki a' *Norvégiai* határszéleken elő fordúlt utóbbi környülállásokrol. Mi ebből tsak azokat szemeljük-ki (a' sok katonai fordulásokat mind elhalgatván) a' mellyek a' M. Kurir nemkatonai olvasóinak figyelmetességére is méltó: —

„*Trögstadt* Aug. 23-dikán. Már még tsak a' *Glommen* vizén való általmenetel vala hátra, hogy a' *Svétziai* armáda *Kristiániához* előnyomúlhasson, 's a' *Norvégiai* egész armádat megtámadhasaa. A' Koronaörökös meg tselekedhette volna azt, hogy *Fridrichshall* várát tsak békerittse, 's az armádával előbbre nyomúljon: hanem az a' gondolat, hogy mozdulásait nem egészen bizonyos történeteknek ki ne tegye, az a' ditsőség, hogy azta' várát megvegyen, a' mellyet még soha senki meg nem vett, 's a' melynek ostromlása közben XII dik Károly elesett, 's azoknak, a' környülállásoknak szemei előtt való hordozása, a' mellyek abból következhetnének, hogy egy ilyen nevezetes határ-oltalmazó bástyát előre el nem foglalt, arra indították ő K. Hertzegségét, hogy azt támadja-meg. Azonközben rendes ostromlásra nem volt idő 's alkalmatosság; ellenben a' tők, a' honnét az ágyukkal a' várra dolgozni jól lehetett, már a' Svétziai seregek' kezében voltak: ezen környülállásokra nézve jónak találta ő K. Hertzegsége, hogy ne azt az oldalát kezdje a' várnak ostromoltatni, a' mellyet XII-dik Károly ostromoltatott, hanem éppen az azzal általellenben lévő. —

„Maga *Fridrichshall* egy minden felől nyilva lévő város; fekszik a' *Tistedahlselse'* torkánál; a' hozzá tartozó erősség, melynek neve *Friedrichssteen*, a' város felibe egy kősziklára építettett. Mihelyest ágyuzó tsajkaink az első próbára kiállottak, a' város azonnal feladásra ajánlotta

magát, és megesküd't a' Svétziai Király hűségére: de a' hova mi tsakugyan bé nem szállithattuk seregeinket, minthogy így a' várban lévő ágyuk' tűzinek kitették volna őket. Kétekedni sem lehetett azon, hogy a' vár néhány napi ágyuztatás után meg ne adta volna magát: hanem a' benne lévő őrző seregnek bátartalansága, a' melly olyan katonákból állott, a' kik nagy részint már még egy bombinak bevettetése előtt le akartak tenni fegyvereiket, egészen foganatlaná tette az ő vezérjeiknek *Ohme* és *Petersen* Generálisoknak iparkodásokat. Ez az őrző sereg 1300 emberből állott; a' várban 134 ágyuk és 70 napra való elesség találtatott. A' katonaságnak az egygyezésben megendeditett, hogy katonai tisztelettel mehessen-ki a' várból, de nem akarta hasznát venni ezen engedelmeknek is; minden zászlóit fegyvereit a' várban hagyván, széllyel oszlott hazájába. —

„A' Koronaörökös meglátogatta *Fridrichshall* városát. Mais lehet a' Glaszitól 150 lépésnyire szemlélni azt a' helyet, a' hol XII-dik Károlyt meg lötték. Mikor a' Koronaörökös ezen helyre érkezett, valamely önkent jött indulatból levette a' kalapját, 's a' velle lévő tiszteket is hasonló indulat foglalta-el. Mind levették a' kalapjokat; a' melyre néhány szempillantatnyi mély halgatás követezvé, az után ezen vitéz katonai Királyrol kezdett beszélni a' Koronaörökös, a' melly egész idő alatt eszébe nem jutott, hogy fel tegye a' kalapját. Végezetre azt is mondotta, hogy kérni fogja a' Királyt, hogy engedjen ezen helyre ennek az örök tiszteletet érdemlő Királynak, itt a' hol elesett, egy emlékeztető oszlopot emeltetni. —

„Azután *Oskar* Princztől a' maga fiától, Feldmarschal Gróf *Essentöl*, és Gen. Báró *Adlerkreutztol* kísértetvé, egész *Trögstadtig* megjárta a' Koronaörökös a' *Glommen* partját. A' falusi lakosok nagy meglepedést nyilatkoztattak a' történt változásra nézve. Niutsen Európában olyan

ország, a' hol a' falusi néppel olyan rosszul bántak volna, mint Norvégiában. A' sok apró tyranusok által elnyomtatott, a' kik az ő erdeit és földjeit büntetetlenül a' magokévé tették. Ennek a' visszaélésnek meg kell ez után szünni egészen. Bé kell állani az igazságnak. A' földművelőknek békességben, igazságos és hathatós kormányozás alatt, kell a' magok iparkodásának gyümöltseit aratni. —

„*Kristiániában* nyúghatatlankodás ütötte ki magát, a' melly Gen. *Harthausen* ellen intéztetett, a' ki *Dánia* születésű ember, és Svétziának igen fáradhatatlan ellessége; a' közép rendű népből valók voltak a' főbb támadók. *Bergenben* a' nép, a' süzségtől kénszerítettén, a' kereskedők' magazinumait elfoglalta, 's a' gabonának bizonyos árrat határozott. —

„Igaz az, hogy a' hibás gondolkodás 's a' vélekedéseknek 's indulatoknak egymással való tusakodásaik, nyúghatatlankodásra és erőszaktelekre szolgáltatnak Norvégiának külömbkülömb vidékein alkalmaztosságot: de úgy látszik, hogy már nagy részint helyre állott a' tsendesség; melyre nézve már Aug. 30-dikára a' Koronaörökös vissza jött vala a' fiával egygyütt *Udevalába*, a' hová Sept. 4-dikén követség érkezett hozzá *Kristiániából*, a' melly a' Státustanatstól küldetett hozzá, mint beszélők, olyan izenettel; hogy ezen Tanács kész leszen a' Diétának kezdetéig folytatni az országlást 's fenn tartatni a' tsendességet. Mind ezek után vissza tért a' Koronaörökös *Stockholmba*.„

Spanyol Ország.

A' Frantzia és Spanyol országok között való békességkötés *Párisban* Julius 20-dikán megkeszült és *Madridban* Sept. 1-ső napján kihirdettetett, mellyért a' városban a' házak' ablakai azon estve megvilágosítottak. —

Ez a' békességkötés minden czikkeibeiben egészen megegyyez azzal, mellet Frantzia ország, minden Európai egyéb

Szövetséges Hatalmasságokkal szerszett, kivéven a' Toldalék Tzikkelyeket, a' mellyek Spanyol országra nézve ezek: —

„1). Minden tulajdon, mellyet Spanyolok Frantzia országban, vagy Frantziák Spanyol országban birnak, nékiek azon állapotban adattassék vissza, melyben akkor volt, mikor azt letartóztatták, vagy elvették. Minden tulajdont fel kell oldozni a' letartóztatás alól, akár mely időben történt annak letartóztatása. Minden pénzt illető állapotra nézve a' két országbeli lakosok között fennforgó vagy ezután előfordulható veszekedések, akár a' badakozás előtt akár azután való időből vegyék eredeteket, elegyes tagokból álló Biztosság által igazittassanak el, 's ha olyanok találunk lenni, hogy itélőszek' eleibe tartoznak, mind, két Országbeli Kormányzések javasolják a' magok itélőszekeknek, hogy mennél igazábban és nagyobb siettséggel lehet, mondják ki itéleteiket. —

„2) Mennél hamarább megeshetik állitson a' két Hatalmassog egy kereskedési kötést lábra, 's addig is álljon vissza a' kereskedés' állapotja arra, a' lábra a' mellyen az 1892-dik esztendő előtt állott.„ — Ezen kötést Spanyol ország résziről *Lebrador Gometz Pedró* Státustanátsos, Frantzia ország' részeiről pedig ezt is a' *Beneventi Hertzeg* írta alá, a' ki a' Szövetséges Hatalmasságokkal valókat is mindeniket.

Az *Anglus* levelekben nagy megedéssel való emlékezet tétetett a' napokban arról, hogy semmi nyomát nem láttyák annak, hogy Spanyol ország a' maga Famiiai kötésit megújította volna Frantzia országgal.

A' *Gerillásokat* (Spanyol országban a' lefolyt hadakozás alatt igen esmeretessé lett Szabad Seregeket) eloslatta az Ország lőszék. Az ezekben találtatott pap személyeknek tudokra adatott, hogy a' katonáskodástól már most megszünvén térjenek vissza a' papi életre, a' hol érdemek szerént való jutalmakat fognak kapni, Megha-

gyatott a' papi előjáróknak, hogy az ilyeneknek jó helyekre leendő rendeltetésekre különös gondjok legyen.

A' Királytól mostanság kiadatott Dekretumok között egygyik által a' *Rota* nevezet alatt esméretes Papi Itélőszék, minden jussaival egygyütt helyre állított.

Frantzia Ország.

Sept. 11-dikén, mint az Orosz Császár' neve' napján fényes ebédet adott *Párisban* az ott lévő Orosz követ Generális *Pozzo di Borgo*, mellyen néhány Frantzia Marschallokon kívül jelen voltak: a' *Beneventi* Hertzeg, a' *Wagrami* Hertzeg, Lord *Wellington*, 's több nagy emberek, a' kik nagy lelki felemelkedéssel ittak az Orosz Császár és Frantzia Király egészségéért. A' követtségi épület' szemöldökén fellyül, a' *Sándor* és *Lajos* nevek' két első betűik felett, két koronák láttzottak lebegni a' köztött való egygyességnek jelentésül. —

Az Angliai Régens Princz felesége, a' *Wallisi* Hertzegné, a' ki egy időtől fogva *Strasburgban* tartózkodik, onnét *Besançon*, *Dijon*, és *Lyon* városaikon által Frantzia ország' déli részeinek megjárására, az után a' *Mont-Cenis* megzemlélésére, 's mind ezek után Olasz országba, szándékszott útját venni.

Sept. 10 dik napján mise után a' Generális *Reille*, és a' Marschal *Massena* leánya *Victorina* között való házassági Contractust aláírta a' Király. Ugyan e' hónap' 6-dikán, *Dumanoir-Lepelley*, *Daugier* és *Nielly* nevű Admirálisoknak Grófi titulust adott.

A' lótenyésztetés jobb virágzására nézve az előbbeni országlószék által felállított pályafutás a' Király' visszajövetele után is fenntartatván, Sept. 11-dik napján három jutalmakért való lófuttatások mentek véghez az *Angouleme* és *Berry* Hertzegeknek jelenlétekben a' *Márs'* mezején. Az elnyer't jutalmak között egygyikégygyik 1200 Frankbol állott. Sept. 12-

dik napján megújított a' futtatás. Ekkor *Angouleme* Hertzegné is jelen volt a' nézők közt. A' feltett jutalom most 2000 Frankbol állott. Azon hármak futottak, a' mellyek 11-diken nyertesek voltak. Egy kantzával nyerte-el a' 2000 Frankot *Ciller* nevű ember.

Mostanság ismét megjelentek a' Ministerek a' Követek' kamarájában vagy három törvényjovallásokkal. Egygyik ezek között a' régi kivándorlott Frantziáknak jószágait illeti. A' tárgyat az a' *Ferrand* nevű Minister terjesztette a' kamara' eleibe, a' kire a' Király annak kidolgozását bizta vala. A' törvény mivolta ennyiben határozódik, hogy a' kivándorlottaknak adattassanak vissza először mind azok a' jószágaik, mellyek a' Státus' számára elfoglaltattak volt, de még nem idegenítették-el, másodszor, hogy ők vegyék az ilyen eladatott jószágokért a' vevők által még le nem fizettetett summákat, harmadszor, ők az ő olyan jószágaiért, mellyek a' Státus számára elfoglaltattak 's már hasznra is fordítottak (elidegenítették), téttesse nek bizonyossá a' felől, hogy a' Státus az ő kárvallásokat megfordítja. A' Minister gyökeres beszéd által mútogatta a' Királynak ezen projektom által bizonyítottó igazságos voltát, 's a' Státus' javára czélzó böltsességét, 's kérte a' kamarát, hogy siessen a' Királynak ezen jó szívből származó és bölts czélzását megerősítés által elő segíteni. — A' jovallást biztosság eleibe adta a' kamara, hogy megvizsgálván adja az eránt vélekedését.

A' belső dolgokra ügyelő Minister a' nyomtatásbéli szabadságot hozta ismét a' Követek' kamarája eleibe, azon változásokkal, mellyeket a' *Pairek'* kamarája tett rajta, 's a' mellyeket a' Király is helybe hagyott. Ezen változtatások illetik a' bevezető szavakat, és az 5-dik 's 7-dik tizikkeket. A' bevezető szavakban ezen kifejezések nem tettettek a' *Pairek*nek, hogy ez a' nyomtatásbéli szabadságnak megszo-

rítást illető törvény a' Constituziónak kiegészítésére szolgálva. A' bevezető szavak tehát mind elhagyattak. Az 5-dik zikkely ilyen formába vétetett: Ha legalább két *Censorok* úgy ítélnék, hogy valamely irás motskolódó, vagy a' közönséges tsendességet megzavarhatja, vagy a' Constituzióval ellenkezik, avvagy hogy a' jó erkölcsöt megsérti: ezen esetekben megakadályozhatattya a' könyvészség' fő kormányozója annak kinyomtatását. — A' 7-dik zikkelyben tett módosítás szerint a' könyvészség' fő kormányozója számadást tartozik a' Törvényhozó Gyűlés Biztossága eleibe a' megtiltott könyvekről terjeszteni.

Egy harmadik törvény projektum, mellyet megerősített végett hasonlóképpen a' Követek' kamarája' eleibe terjesztett a' belső Minister, a' gabonának Frországlól való szabad kivittethetését kívánja.

A' Pairek' kamarája egy Biztosságot nevezett ki Sept. 8-dikán, melyre, a' Királynak és familiajának esztendőként járni fogó jövedelmét illető végzésnek megvizsgálása bizattatott. A' Biztosság' tagjai ezek voltak: Gróf *Semonville*, Hertzeg *Cadore*, Hertz. *Lewis*, Hertz. *Tarent* és Gróf *Pontecoulant*. Megerősítette a' Pairek kamarája ezen végzését is a' követek kamarájának, de néminemű változtatással; így hát ez is vissza megyen még a' Követek kamarájába.

B é t s .

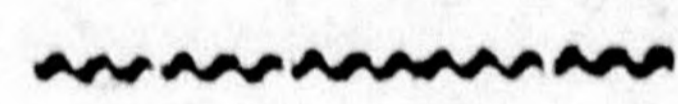
Midőn a' múlt tsötörtökön a' *Württembergi* és *Dániai* Király ő Felségek megérkeztek, a' Cs. K. Udvarnokok előre minnyájan öszszegyülekeztek vala a' Burgnak azon osztályaiban, mellyek ő Felségeknek szállásul rendeltettek vala, 's megérkezvén a' Felséges vendégek, a' hintók' ajtajáig eleikbe mentek 's szállásaikra felkisérték. Itt a' négy fő Udvari Tiszti karokat bémutatni méltóztatott ő Cs. Kir. Felsége a' Felséges vendégeknek, 's az után az első fő Udvarimester Hertzeg

Trautmansdorf-Weinsberg, a' Felségek' szolgálattýára különösen kirendeltetett Udvarnokokat is bémútatta. —

Pénteken köszöntő látogatást tettek a' Cs. Kr. Hertzegek a' két K. Felségeknel, melly alkalmatossággal valamint az egygyiknel úgy a' másiknál is egész a' hintók' ajtajáig eleikbe mentek ő Cs. K. Hertzegeknek az Udvarnokok, 's fel kísérték ő Fő Hertzegeket a' Királyokhoz, 's le is kísérték hasonló pompával.

Szombaton vissza adta a' *Dániai* Király ő Cs. K. Fő Hertzegeknek a' látogatást. Ő Királyi Felségét a' Fő Hertzegi Udvarnokok a' hintója' ajtajánál fogadták, és felkisérték; magok ő Fő Hertzegek pedig az első szobáig mentek eleibe. Mikor elment, ekkor az említett Udvarnoktól ismét a' hintó' ajtajáig, a' Cs. K. Fő Hertzegektől pedig az első szobáig kísértetett.

A' *Württembergi* Király ő Felsége kiment volt *Schönbrunba* a' Koronaörökös ő Cs. K. Fő Hertzege meglátogatására.

Elkövetkezett végezetre éképpen a' sok fényes pompázások között az az igen várt vasárnap is, a' milyent a' mostan élő Bétsi lakosok még nem láttak. Most láttak, három nagy Monárkhát, t. i. két Császárt és egy Királyt, egészen elragadó fényességgel, igéző örvendezések között, egymás mellett a' városba bélovagolni. Képzelve a' ki képzelheti az itt lévő sok ezer reguláris és polgári katonaságot legnagyobb gálában, képzelje nem csak a' Bétsi, hanem a' környéki világot is, képzelje ezen Koronás Fejeknek nagy számú fényes kísérlőket, 's az ő Cs. K. Felsége számos 's az egész pompának fényességét kiegészítő Udvarnokjait, 's a' két féle testőrző seregeket, képzelje mind ezeket a' városnak főbb útáján a' *Burg*tol fogva addig a' kapuig, melyen a' *Leopoldstadba* kijárunk, 's ezen kapun-túl a' Práterig, a' *Leopoldstadti* széles utján, egygyütt lenni; képe

zelje a' Regementeknek harsogó muzsikálásokat, a' sokasságnak vivát kiáltozását, 's a' ágyuk' durrogását. Felséges képzelet!

A' *Prussus* Király még szombaton megérkezett *Wolkersdorfba*, melly a második postaallas ide, a' hol meghálván, bevárta ott az Orosz Császárt, a' kinek *Brünne* lett megérkezéséről az útakon álló ágyuk vasárnap reggel jelt adván, már délelőtti 11 órakor arról adtak jelt, hogy már *Wolkersdorfba* is megérkezett légyen. Innét egygyütt folytatta a' két Felség *Béts* felé az útat.

Mihelyest ő Cs. K. Felségének tudtára esett a' vendégek' közelítése, lóra ülven, a' Fő Hertzegekkel és az itt lévő Generálisokkal egygyütt eleikbe ment. Az alatt az egész katona sereg 's a' Német és Magyar testörzők' serege, sort formáltak a' feljebb említett *Leopoldstadti* utzában 's a' Práter előtt lévő kerek térségen, 's ezeknek soraikhoz a' polgári tsapatok is hozzá tsatolták magokat.

A' közelítő Felségek a' *Tabor*' hidjain túl (a' Duna' ágain túl) Felséges Urunkkal össze találkozáván, itt egymást szívesen köszöntötték, az után a' vendég Fejedelmek is Cs. K. Udvari paripákra ültek, 's így jöttek egygyütt azon helyre, a' hol a' katonaságtól várattattak, 's ezeknek magok előtt való elmarschiroztatások után, bé a' városba. Előljöttek a' Hertzeg *Schwartzenberg* Ulánusai; az után az Albert K. Hertzeg' Vasasai, mellyel ő K. Hertzegsége a' Leopoldstadthban maga személylyesen tette-meg a' tiszteletet a' Felséges vendégek előtt. Továbbá néhány Granádiros Batalionok következtek.

Itt jöttek lóháton a' három Felséges Monárkhák egymás mellett; Felséges Urunk középbén, jobja felől a' Prussus Király, balja felől az Orosz Császár; utáunok számos kísérőik, 's az után a' Cs. K. testörző seregek. A' bejövétel 12 óra után kezdődött, és tovább tartott egy óránál, a' melly alatt 1000 ágyülvés tétetett a' bástyákrol.

A' nézőknek sokaságát az is nevelte egygyik, hogy vasárnap esett a' bejövétel, 's az idő is igen szép volt. A' levegőt *vivát* kiáltozás hasogatta mindenütt a' hol elmentek ő Felségek. Végezetre a' sok katonaság marschirozott, t. i. a' Hiller, Colloredo Regementek, a' polgárok, 's a' többek. Berekesztők voltak a' *Sommariva* Vasasai.

A' megnevezett koronas Fejedelmeken kívül megérkeztek ide az utóbbi pár napok alatt: A' *Württembergi* Korona örökös Princz; a' *Solms-Braunfelsi* örökös Princz; a' *Neuwiedi* Hertzeg; Prussiai *Wilhelm* Princz; a' külső dolgokra ügyelő Frantzia Követ Hertzeg *Benevent*; volt Frantzia, most Orosz Generális *Jomini*, 's több mások.

Az itt lévő Monarkhák vasárnapeste a' *Karinthiai* kapunál lévő théatrombamentek véletlenül, a' nélkül, hogy a' közönség előre tudta volna, a' *Zephyr* és *Flora* nevezetü tántzos játéknak nézésére. Az Austriai Császárné és Királyné ő Felségén 's a' két Orosz Nagy Hertzegaszsznyokon a' *Weimári* és Oldenburgi Hertzegnén kívül jelen voltak *Austriai* és *Orosz* ő Császári, 's *Prussus* és *Dánus* ő Királyi Felségek, a' Cs. K. Koronaörökös 's a' más Cs. K. Fő Hertzegek. A' legnagyobb örvendezésnek kinyilatkoztatásával fogadta ő Felségeket a' jelen lévő közönség.

Sept. 24-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 232 3/8 forintot Váltó-tzedulában. Egy Cs. arányért 10 forintot 46 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek:

Nro. 22.

A' Magyar Kurir 26-dik darabjához.

Folytatása a' Minister Hertzeg Benevent' finantziai beszédjének a' Pairek' kamarájában: —

„A' Státus' költségének és jövedelmeinek feladása némelyek előtt nem látszott elég pontosnak lenni; azt a' tökéletességet, mellyet ezek, mint az ő félelmeskedések mutatja, kívánnának, nem lehetett elérnünk; tsak a' közelítő feladások mellett kellett megállapodnunk: de elhiheti ezen kamara azt, hogy adósságunknak legnagyobb, és jövedelmünknek legkisebb mennyisége tétetett fel; a' hiba tehát, ha tsakugyan találtatna benne valami éféle nem lenne veszedelmes. Így a' resultatumok, akár melly nagyra tétetődnek, 's akár mely oldalról legyen a' meghaladás, nekünk minden esetben hasznosok lesznek, minthogy semmi hiánosságot (defictiet) nem hagynak hátra, 's a' Státusnak módot szolgáltatnak a' jobbitásra és a' hitelnek sietve való helyreállítására. *Frantzia* ország nem éppen szokott még a' pontoságnelkülvalóságnak azon neméhez hozzá, a' melly az által, hogy a' jelen való esztendőbeli nehézségeket szaporittya, a' jövő esztendőkre nézve könnyebséget szerez. Mi kinyilatkoztatjuk minden tartózkodás nélkül, hogy ha nekünk semmi rendkívül való eszközeink nem lévén tsak, a' tsupa adófizetés által kellet volna magunkon segítenünk, mi így is minden adósságunknak egészen való lefizetését jóvallottuk volna néktek; a' mellyet úgy vihettünk volna véghez, ha bizonyos meghatározott számú esztendőkbén, a' melles leg, való adókat bizonyos század részek (Centimek) által neveltük volna, 's ez a' Státus' hitelének felsegülésére való iparkodás, a' mi Státu-

sunknak erejét valósággal nem is merítette volna egészen-ki. De olly szerentsések vagyunk, hogy adósságainktól való megszabadulásunkra, egyéb útát módot jóvallhatunk néktek, melly a' terheknek neveltetést nem kívánnya, sőt azoknak kissébbítettetésekét remélteti. *Frantzia* országnak még annyi uradalmi erdői vannak, hogy három vagy negyed részek aladattatván, a' Státus terheinek neveltetések nélkül ki lehet ezeknek arrókból fizetni az adósságot. Ezeknek tehát eladattatások jóvallatik néktek. Erre a' célra kell a' közönségek' jószágaikból, mellyeknek eladattatása már régebben meghatározott, 's az *Amortizátzio* kasszához rendeltetett némelly egyéb jószágokkal bėjövő summat is fordítani. Ha pótolni kell valamit, e' ki fog telni az ez után következő esztendőkbén megmaradó jövedelmekből, a' milyen leszen az a' 70 milliókból álló summa is, mely már az 1815-dik esztendőbeli jövedelmünkben meg fog (mint fellyebb megjegyeztetett) maradni. —

„Mindem számvetéseink között, mellyekre bennünket ez a' finantziai munka vezérel, kedves, sőt talán tanuságra szolgáló megjegyzés lehet az, hogy a' mi Státusunknak terheit a' leg fényesebb állapotban lévő Státusoknak terheikkel összehasonlítván, által láthatjuk belőlle, melly szép légyen *Frantzia* országnak állapottya. A' legújabb felszámlálás, szerént *Frantzia* ország' lakosainak száma telik 28 milliókra. Ha az ő esztendőnként való adóját, mellyet kerek számmal 600 millióra tehetünk, a' lakosok számával felosztjuk, egy egy emberre 22 Franknál valamivel kevesebb esik. *Angliában, Irlandiát* oda nem

értvén, felment az utóbbi időkben az esztendőként való adófizetés legalább is 60 millió font Sterlingre, a' melly 12 millióval, a' mennyi az ő lakosainak száma, felosztatván, minden főre esnek 5 font Sterlingek, vagy 120 Frankok; az az ötször annyi, mint a' mennyit Frantzia országban fizet egy ember. Az *Amerikai* öszszeszevetkezett Státusokban réá ment a' vámokból való jövedelem, mellyek a' lefolyt két esztendő előtt ezen Státusokban majd az egész adózást tették, esztendőként 16 millió Dollárokra, vagy valami 85 millió Frankokra. A' lakosok száma 7 millió, melly számmal a' jövedelmet elosztván, esnek egyegy főre 12 Frankok. Ez a' közönséges Státust illető adó. Ide járul mindenik Státusnak magános adófizetése, a' mellyet fejenként közel 11 Frankra lehet tenni. E' szerént ezen Státusokban minden emberre esik 23, és így egygyel több Frankból álló adófizetés, mint Frantzia országban. Mind ezekből a' következik, hogy Frantzia ország, valamint az ő népe' sokságára, úgy szintén földjének kiterjedésére, 's az adózás alá tartozó tárgyakra nézve, sokkal nagyobb hasznokkal és elsőbbségekkel bír, mint ezek az országok. Ez az öszszehasonlítás elégséges arra, hogy egy olyan munkás, eleven, és szorgalmatos nemzetet, a' milyen a' miénk, minden mezei munkálkodás, kézi szorgalmatoskodás, és kereskedés béli tüzzel töltsön-el. —

„Ezen előadással megfejtődött e' szerént az a' kérdés, hogy alkalmasok vagyunk-e mi terheinknek elhordozására, 's az adósságtól való megszabadulásra. A' második kérdéssel való bajlódás, úgy látszik hogy most haszon nélkül való lenne, mivelhogy mihelyest megmútattattott, hogy adósságainktól meg menekedhetünk, egyzersmind az is meg van mutatva, hogy azt véghez is kell vinnünk. De tsakugyan vonnyuk-el egy szempillantatig gondola-

tainkat az igazság' és erköl's' principiumaitól, a' melytől az Országlószék éppen úgy, mint a' magános személyek büntetetlenül soha el nem távozhatnak, és vizsgáljuk-meg, hogy nem kívánnya-e már tsak maga a' Státus' java is ezt a' fundamentomos feltételt, hogy adósságainktól mennél előbb, és egészen szabadítsuk-meg magunkat. —

„Meg kell vallanunk, hogy az Országlószék Frantzia országban azt a' hatalmat, mellyel ő a' felfogadott kötelességeknek bétöltethetésekre bír, még eddég keveset használta; de ezt nem annyira az embereknek, mint a' dolgok' állapottyának lehet tulajdonítani, mivelhogy a' rendes és tartós *Hitel* theoriája tsak az olyan országban állhat-fenn, a' hol a' népnek képe' viselésén fundalódó Constitúciónális Országlás áll-fenn' egy olyan országlás tudni illik, a' milyennek mi most először lettünk Királyunk' nagy lelkű kegyessége által részesévé. (*A' többi a' jövő árkusban következik.*)

Hirdetés.

Posonyban *Landes József*, Győrött és Posonyban *Schweiger András*, Pápán és Szombathelyen *Zsoldos*, Pesten *Eggenberger* és *Hártleben*, könyváros — Egerben *Haberl* könyvkötő — Kassán *Ellinger*, Debretzenben *Csáti*, könyvnyomtató — Léván *Lovas*, és Székes Főjérváron *Lang*, könyvkötő Uraknál, ilyen új könyv találtatik.

Tisztelet Oltárja, mellyet Hetedik Pius, Romai Pápa Ő Szentségének halhatatlanítására a' Magyar Hazában felállított Deáky Gedeon Reformatus Predikátor

Ennek árra, a' Szent Atyának jól talált képével egyetemben, a' Romai, eredeti munkaszerént, szép kötésben, 1. Forint; a' ki 10 exemplárt elveszen, a' 11diket ingyen kápjá.